

Příspěvek na Pastorační konferenci 8. května 2002 v Plzni

Často se dnes zamýšlíme nad otázkou komunikace. Objevuje se názor, že komunikace mezi knězem a laiky vázne. Ale je tomu opravdu tak? Určitě tyto problémy tady jsou. Ale ne vždy. Objevuje se tady i skutečnost zdárné komunikace. Na čem má komunikace mezi knězem a laikem základ? A co to vlastně komunikace je? Základ komunikace mezi laiky a knězem vidím ve vztahu. Tento vztah je výsledkem respektování autority služebného kněžství a její využívání ve společném životě farnosti. Autorita nemůže být vynucená, ale přirozená. Má se rozvíjet důrazně, ale přitom s láskou.

Ideální stav je, když je autorita vyplývající ze služebného kněžství ze strany farnosti přijímána. Kněz je přijímán jako osoba zodpovědná za život farnosti. Učí se vzájemné službě ve vlastním společenství, ale také i v celé společnosti a to na základě vlastních možností a darů od Boha přijatých. Upevňuje se tak vztah mezi knězem a laiky. Jejich život pozitivně vplývá na jejich osobní rozvoj, rozvoj celé farnosti. Je mnoho pozitivních příkladů, které tuto skutečnost potvrzují. A dokonce si myslím, že těchto případů není málo. Celý život církve je na této autoritě formován. Objevují se v tomto směru i neshody, vznikající na základě nepřijetí výše zmiňované autority. Problém je většinou hluboko zakořeněný. Dotýká se spíše jednotlivců, kteří buď ve farnosti žijí málo, nebo se do života farnosti nechťejí z různých důvodů zapojit. Tito lidé můžou být dotčeni tím, že jejich místo není respektováno podle jejich představ. Často se tento problém jeví v předávání kompetenci, kdy se laik na základě své služby ve farnosti cítí být kompetentní řešit situaci i v tom případě, když to jeho službě nepřísluší. Objevuje se tam rozpor v nepochopení odpovědnosti kněze a služby zmiňovaného laika, kterou ve farnosti laik vykonává. Je pro ně těžké tuto skutečnost přijmout.

Laici žijící v tomto světě můžou často vnímat problémy společnosti a její postoj k nim. Můžou tak svým životem této společnosti v mnoha situacích předávat křesťanský postoj a být tak prospěšnými v prohlubování života celé společnosti. Jejich aktivita je v tomto případě často spojovaná s vedením kněze. Prospěch každé činnosti je zřetelně viditelný u samotného laika, ale i u celého společenství. I těchto případů není málo. V této činnosti se můžou objevovat i negativní dopady. Rozvíjejí se přehnaná aktivita laiků, kdy jejich činnost se mnohdy rozvíjí ve farnosti bez ohledu na potřeby a složení farnosti. Problém vzniká tím, že činnost rozvíjí na vlastní pěst. Kněze vynechává a když se kněz ozve považuje ho za neschopného poznat co je potřebné a dobré. Pravdu vidí jenom na své straně. Často potom taková činnost vede k rozvratu života farnosti a následně k vážným problémům v samotné komunikaci.

Pozitivum života našich farností je i v dynamice života věřících vyššího věku. Tyto věřící v sobě často uchovávají mladého ducha. Jejich služba je velmi pozitivní v odevzdávání zkušenosti mladším, ale i v elánu, kterým slouží celé farnosti. Přesto se objevují i případy zestárlosti. Přitom se nemusí zestárlost dotýkat přímo vysokého věku farníků. Problém je ve stáří ducha. Takové společenství je schopné komunikovat jenom v rovině návštěvnosti chrámu na bohoslužbách, převážně nedělních. Je tady zřejmá pasivita života, která této skupině věřících vyhovuje. Každá činnost kněze, která přesahuje pomyslnou hranici svátostné služby laici pak těžko přijímají. Nemůžeme farnosti rozdělovat podle této skutečnosti, protože tyto lidé se objevují ve všech farnostech, aktivně žijících i pasivních.

Tento stav našich farností zdárně pomáhá v činnosti kněze i jeho osobního prohlubování, ale může jeho službu také narušovat. Vzniká situace, kdy se farnost opírá o vedení kněze a v mnoha směrech upevňuje společnou komunikaci. V každé farnosti se najdou i problematické vztahy. Je známe pravidlo: Nikdy nemůžeš vyhovět všem. Vznikají problémy. Tyto problémy můžou následně vést k ochladnutí elánu kněze a ten se pak spokojí se stavem farnosti. Může také vést k narušení důvěry kněze v činnost farnosti a jeho následné zahořklosti pro další službu. Nemůžeme, ale říct, že ve farnosti chybí skupina lidí snažících se život církve rozvíjet.

Problémy v komunikaci nemusí být způsobeny jenom z pohledu života laiků. Ale kněží často můžou prohlubovat problém komunikace. Hlavní bod vidím v otevřenosti kněze pro potřeby věřících. Jeho pozornost je velmi důležitá. I v této oblasti se mnohdy objevují hezké zkušenosti, kdy kněz pomáhá svým věřícím a je připraven sloužit a být k dispozici. Jsou i opačné zkušenosti, kdy problém vyvívá z nezájmu kněze o potřeby věřících. V tomto případě se jedná často o nevyrovnanost kněze ve vlastní službě. Jeho autorita je často snižována ním samotným.

Hezké je když se kněz učí milovat své farníky a citlivě reaguje na všechny problémy, které se objeví. Ze zkušenosti vím, že ve většině případů tomu tak skutečně je. Neznám přímo, osobně kněze, který by svoji činnost rozvíjel na jiných základech než službě. Přesto jsou známe i případy, kdy kněz svoji tvrdostí snižuje svoji autoritu. Zastává postojem, ve kterém je menší nebo dokonce úplně chybějící láska ke svým věřícím. Samotný kněz se vnímá jako jediný pán farnosti a věřící ho proto musí poslouchat. Nevidí skutečné potřeby laiků, nebo je ani nechce vidět. Mám za to, že těchto případů je velmi málo a spíš se jedná o úplně jednotlivce.

Je velmi žádoucí, aby kněz byl naplněn osobní zbožností, v jeho osobním kontaktu s Bohem, a byl tak příkladem života a také dokázal milosti předat věřícím. Je mnoho takových kněží. Jeví se ale důležité, aby kněz nebyl soustředěn jenom na své vlastní potřeby, ale nechával plody svého duchovního života pronikat do společenství farní obce. Problémy podobného typu jsou faktorem, který je ovlivňován osobní dispozicí kněze pro

službu ve farnosti. Kněz neumí pracovat s farností jinak než svátostní službou. Pro jinou činnost je často z tohoto důvodu uzavřen. Komunikace se často jeví nemožnou. Nepřipouští totiž další možnosti a způsoby pastorační práce, které by jeho službu mohli obohatit. Tato jeho služba je nemožná buď na základě jeho vlastních ambicí, představ, nebo věku. Problém, ale může být v jeho předchozích zkušenostech, nebo osobních problémech, kvůli kterým je uzavřen.

Může být ještě mnoho dalších skutečností, které na komunikaci mají vliv. Snažil jsem se poukázat aspoň na některé, které vidím jako nejdůležitější. Přesto, ale musím dodat, že většina případů se rozvíjí v postoji, nebo představách jednotlivce. Ten ve svém vztahu přímo vyvolává konflikty. Proto si myslím, že komunikace ve většině farností funguje. A také bude fungovat, dokud se budeme snažit dělat a žít to co žít a dělat máme.

Vypracoval: P. Marek Hric – delegát vikariátu Rokycany dne 6. dubna 2002.